



## کتاب «مبنا گرای بونجور و ملاصدرا» روانه بازار نشر شد

کتاب «مبنا گرای بونجور و ملاصدرا» اثر عیسی موسی زاده و مهدی عباس زاده است که در پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تهیه و به همت نشر این پژوهشگاه منتشر شد.

کتاب «مبنا گرای بونجور و ملاصدرا» اثر عیسی موسی زاده و مهدی عباس زاده است که در پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تهیه و به همت نشر این پژوهشگاه منتشر شد.

به گزارش خبرنگار مهر، کتاب «مبنا گرای بونجور و ملاصدرا» اثر عیسی موسی زاده و مهدی عباس زاده است که در پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تهیه و به همت نشر این پژوهشگاه در ۱۸۲ صفحه به چاپ رسید.

مقایسه رویکردها و دیدگاه‌های متفکران همواره یکی از بهترین راه‌ها، هم برای آشنایی عمیق‌تر با اندیشه آنان و هم برای آشکار شدن نقاط ضعف و قوت دیدگاه‌های هر کدام است تا بدین طریق، فرصتی برای رشد و بالندگی اندیشه‌های پیش‌رو پدید آید. با وجود اختلاف نظرهایی که به دلیل فضای فکری - فرهنگی متفاوت، میان بونجور و ملاصدرا وجود دارد، وجه شباهت‌هایی نیز در تفکر آنها هست که امکان شکل‌گیری گفتگوهای را در میان این دو متفکر فراهم می‌سازد. یکی از مهم‌ترین این شباهت‌های فکری، دفاع از وجود باورهای پایه در نظام معرفتی انسان است؛ باورهایی که منشأ توجیه کل نظام معرفتی انسان است؛ از این نگره به مبناگرایی در توجیه تعبیر می‌شود.

مسئله اصلی نوشتار حاضر این است که در بررسی مقایسه‌ای، چه نسبت و مناسباتی میان دیدگاه‌های مبناگرایانه بونجور و ملاصدرا وجود دارد و آرای این دو در چه مواقعی به هم نزدیک یا از هم دور می‌شوند. بر این اساس، مدعا یا فرضیه نوشتار حاضر نیز این است که مبناگرایی این دو متفکر علی‌رغم اختلاف در فضای فکری و فرهنگی ویژه‌ای که در آن زیست کرده‌اند، مشابهت‌های فراوانی با هم دارند، اگرچه اختلاف مهمی نیز در میان این دو وجود دارد.

### ساختار اثر

این کتاب در چهار فصل تألیف شده است؛ فصل نخست، عهده‌دار تبیین نظریه مبناگرایی در فلسفه غرب و برخی از مهم‌ترین نقدهای سلارز به آن است. در این فصل، به تعریف و عناصر سازنده معرفت‌گزاره‌ای، ایرادات ادموند گتیه بر تعریف سه‌جزئی معرفت، ادله مبناگرایی، درونگرایی و برون‌گرایی در توجیه معرفت و شروط و تأکیدات هر یک و نهایتاً مهم‌ترین نقش‌های سلارز به مبناگرایی خواهیم پرداخت.

فصل دوم به تبیین «مبناگرایی در نظرگاه بونجور» اختصاص دارد و در آن ابتدا به دیدگاه متقدم او در دفاع از انسجام‌گرایی و نقد مبناگرایی و سپس به تغییر موضع و دیدگاه متأخرش در رویگردانی از انسجام‌گرایی و دفاع از مبناگرایی از طریق نقدهای مهمی که بر انسجام‌گرایی وارد ساخته، از قبیل دوری بودن، نقش معرفتی ادراکات حسی، وجود نظام‌های بدیل، قابلیت دسترسی به توجیه معرفتی و نهایتاً مسئله صدق اشاره خواهد شد. منظور در دیدگاه مبناگرایی از باورهای پایه تجربی دفاع می‌کند و به نقدهای ویلفرد سلارز پاسخ می‌دهد. وجود جهان خارج مستقل و نهایتاً توجیه پیشینی در نگره او از مطالب مهم این فصل است.

فصل سوم به تبیین «مبناگرایی در حکمت متعالیه (فلسفه ملاصدرا)» اختصاص یافته است. در این فصل، به جهت پیوند ناگسستنی معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی در فلسفه ملاصدرا، ابتدا به میانی هستی‌شناختی نظریه معرفت‌صدرا از قبیل اصالت وجود، تشکیک وجود و حرکت جوهری خواهیم پرداخت. سپس مباحث هستی‌شناسی معرفت و معرفت‌شناسی وی از قبیل ارکان علم یا معرفت (علم یا معرفت، عالم یا فاعل معرفت و معلوم یا متعلق معرفت)، دو مرحله ادراک یا شناخت و مسئله اتحاد علم و عالم و معلوم مورد بحث قرار خواهد گرفت. متعاقباً متعرض بحث اصلی ملاصدرا در باب فرایند توجیه معلومات خواهیم شد و به مباحثی از قبیل تقسیم علم به حضوری و حصولی و تعریف هر یک، بازگشت علوم حصولی (تصور و تصدیق) به علوم حضوری و نهایتاً فرایند توجیه معرفتی در تصدیقات خواهیم پرداخت.

نویسنده در فصل چهارم، به «مقایسه مبناگرایی بونجور و ملاصدرا» پرداخته و در خلال آن به مشابهت‌های فکری و تفاوت‌هایی که در دیدگاه این متفکر وجود دارد، توجه کرده است.